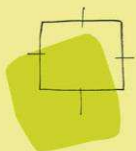

Advies Natuurwaarden MFA Borger

BügelHajema
Plek voor ideeën

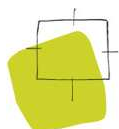
Advies Natuurwaarden MFA Borger

Inhoud

Rapport en bijlagen

24 maart 2010

Projectnummer 030.45.50.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Procedure	7
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Gebiedsbescherming	9
3	Beschrijving van het plangebied en het voornemen	11
4	Natuurwaarden	15
4.1	Beschermde gebieden	15
4.2	Soortenonderzoek	16
4.2.1	Vaatplanten	17
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	18
4.2.3	Zoogdieren - overige	19
4.2.4	Vogels	20
4.2.5	Amfibieën	21
4.2.6	Reptielen	22
4.2.7	Vissen	22
4.2.8	Dagvlinders	23
4.2.9	Libellen	23
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	24
5	Conclusie	25
5.1	Gebiedsbescherming	25
5.2	Soortenbescherming	25
6	Bronnen	29
6.1	Veldbezoek	29
6.2	Media	29
6.3	Gegevens	29
6.4	Literatuur	29

Bijlagen

Samenvatting

1.1

Aanleiding onderzoek

Er bestaan plannen om in het centrum van Borger een multifunctionele accommodatie (MFA) te realiseren. In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A aangegeven of er mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstep
Vaatplanten	-	-
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger	Aanvullend onderzoek noodzakelijk (zie paragraaf 4.2.2)
Overige zoogdieren	Bunzing, egel, gewone bosspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis	Geen, geldt een vrijstelling voor
Vogels	Enkele algemene broedvogels	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	Bruine kikker, kleine watersalamander	Geen, geldt een vrijstelling voor
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

1.3

Gebiedsbescherming

Gezien de huidige terreinomstandigheden, de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de beoogde ontwikkelingen, zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Ook zal het project op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur waarschijnlijk worden beoordeeld als niet in strijd met het Provinciale Omgevingsverordening en de Ontwerp Omgevingsvisie 2009. Op beide punten is het aan het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen.

Inleiding

2

2.1

Procedure

Ten behoeve van de realisatie van een multifunctionele accommodatie (MFA) in het centrum van Borger in de gemeente Borger-Odoorn, dient een bestemmingsplan te worden opgesteld. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming). Voorliggende rapportage geeft dit onderzoek weer.

2.2

Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

SOORTENBESCHERMING

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 4).

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3'). Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig moeten worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort zijn echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook mee gewogen. Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingsverlening.

RODE LIJST

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 5). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

2.3

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

NATUURBESCHERMINGS-
WET

Voor alle gebieden geldt dat ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan de vigerende aanwijzingsbesluiten. Dit zijn vaak nog de aanwijzingen als Vogelrichtlijngebied, als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument of de aanmelding en voorlopige aanwijzing als Habitatrichtlijngebied. De instandhoudingsdoelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbe-

sluiten en de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden. In het aanwijzingsbesluit en het beheerplan staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is of wordt aangewezen. Deze instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad en in de toekomst aan te wijzen instandhoudingsdoelen mogen niet onmogelijk worden gemaakt.

De aanwijzingsbesluiten voor Natura 2000-gebieden zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet voor alle gebieden klaar. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, mede getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of conceptaanwijzingsbesluiten.

ECOLOGISCHE HOOFD- STRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en de Provinciale Omgevingsverordening en de Ontwerp Omgevingsvisie 2009 geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

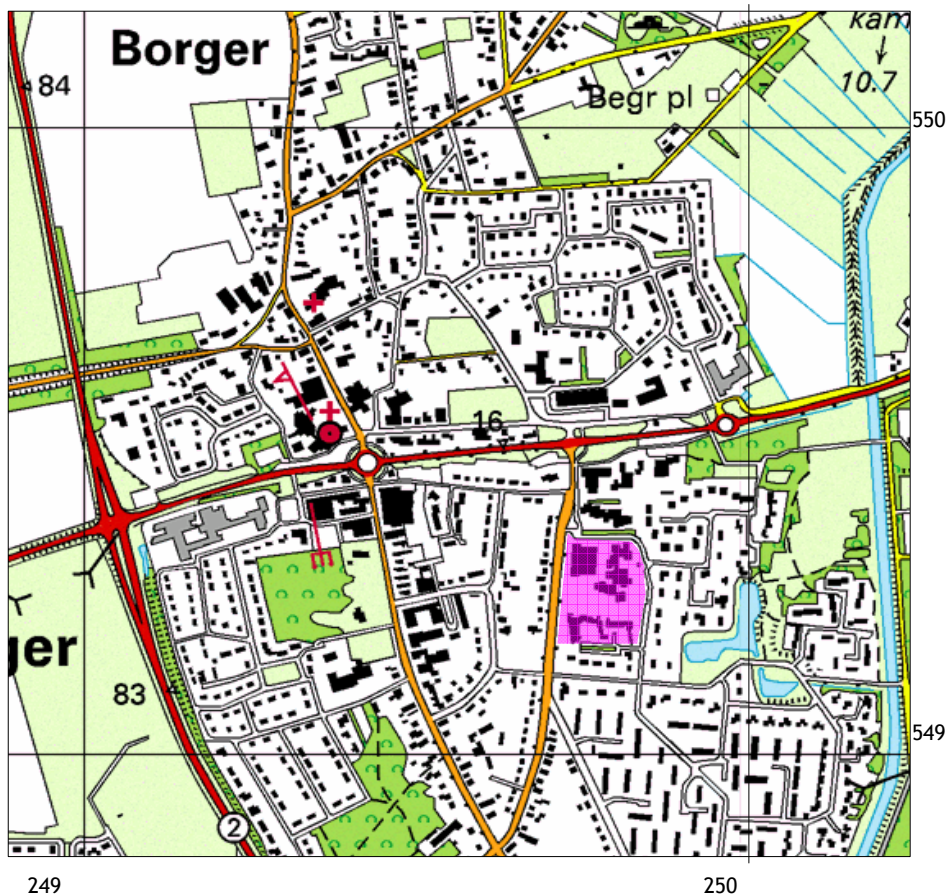
In juli 2007 is door het Rijk en de provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

Beschrijving van het plangebied en het voornemen

3

Het plangebied ligt in het centrum van het dorp Borger, in het kilometerhok¹ 249-549 en in uurhok¹ 17-16. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied en het betreffende kilometerhok. Het plangebied grenst aan de westzijde aan de Molenstraat. Aan de noordzijde ligt de Schultestraat, welke ook de oostzijde van het plangebied begrenst. Aan de zuidzijde vormt de Akkermaalshout de grens.

LIGGING

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

HUIDIGE SITUATIE

In het plangebied is bebouwing aanwezig met drie typen gebruiksfuncties. In de noordwestelijke hoek staat sporthal De Koel, aan de noordoostkant een scholencomplex (combinatie Borger Montessorischool en Burgemeester Grollemansschool) en aan de zuidzijde een woningcomplex (geschakelde woningen). Aan de zuidzijde van de sporthal ligt een parkeerplaats. De zuid- en oostzijde van het scholencomplex is grotendeels verhard (schoolplein) met fietsenrekken. Aan de (zuid)westzijde van het scholencomplex is een kleine, vrij natuurlijke tuin met een vijvertje aanwezig. De twee binnenplaatsen van het woningcomplex zijn grotendeels beplant. In en rond het plangebied staat opgaand groen, al dan niet in afzonderlijke plantenvakken. Ook staan er op diverse plekken een aantal zeer oude zomereiken (met name langs de noordzijde van het plangebied).

Voorzijde sporthal De Koel

Parkeerplaats in noordoostelijke richting

Montessorischool
(natuurlijke tuin)

Schoolplein aan oostzijde plangebied

Geschakelde woningen met deels beplante en deels verharde binnenplaatsen

In het kader van het project Kern en Kader wordt in het centrum van Borger een multifunctionele accommodatie (MFA) gerealiseerd (www.borger-odoorn.nl). Figuur 2 geeft het schetsontwerp voor dit project weer. Om ruimte te creëren zal het scholencomplex (Montessorischool en de Burgemeester Grollemansschool) worden gesloopt, evenals het gehele woningcomplex aan de Akkermaalshout. De huidige sporthal zal in de beoogde plannen behouden blijven.

De MFA zal met twee bouwlagen en een vloeroppervlak van circa 2.700 m² een grote diversiteit aan voorzieningen gaan herbergen, waaronder een bibliotheek, een kinderdagverblijf en een jeugdsoos. Daarbij zullen ook de twee scholen, met aanvulling van CBS De Borgh, in het gebouw worden gehuisvest. Een uitgebreide omschrijving van de toekomstige invulling van het gebouw is te vinden in het schetsboek voor het project (De Zwarte Hond, 2009).

Rondom de sporthal en de MFA zal onder andere een afgeschermd speelterrein (ten behoeve van kinderdagverblijf), een ontmoetingsplein, een voetbalplein, een speelterras en een buitentheater komen. Er zullen parkeermogelijkheden voor zowel kort als lang parkeren worden gerealiseerd. Langs de grenzen van het plangebied zal een brede rand worden aangehouden die als een groene buffer fungeert tussen de MFA en de omliggende woningen. Op diverse plekken zal (jong) opgaand groen moeten worden verwijderd om ruimte te creëren. Oudere bomen zullen zoveel mogelijk in het plan worden ingepast.

Gezien de toekomstige centralisering van diverse voorzieningen in één gebouw, die voorheen in verschillende gebouwen in het dorp/gemeente waren verspreid, kan de realisatie van de MFA een toename van het verkeer met zich meebrengen. Dit zal echter zeer beperkt zijn gezien de huidige ontsluitingsfunctie van de Molenstraat. Daarbij zal de aandacht vooral liggen op de fiets, door de beoogde aanleg van brede fietspaden op het terrein en zorg voor voldoende fietsenrekken. In de huidige situatie staan slechts enkele lantaarnpalen op het parkeerterrein en rondom het woningcomplex. Het ligt niet in de verwachting dat dit er in de nieuwe situatie aanzienlijk meer worden.

Figuur 2. Schetsontwerp toekomstige inrichting (Bron: De Zwarte Hond, 2009)

Natuurwaarden

4

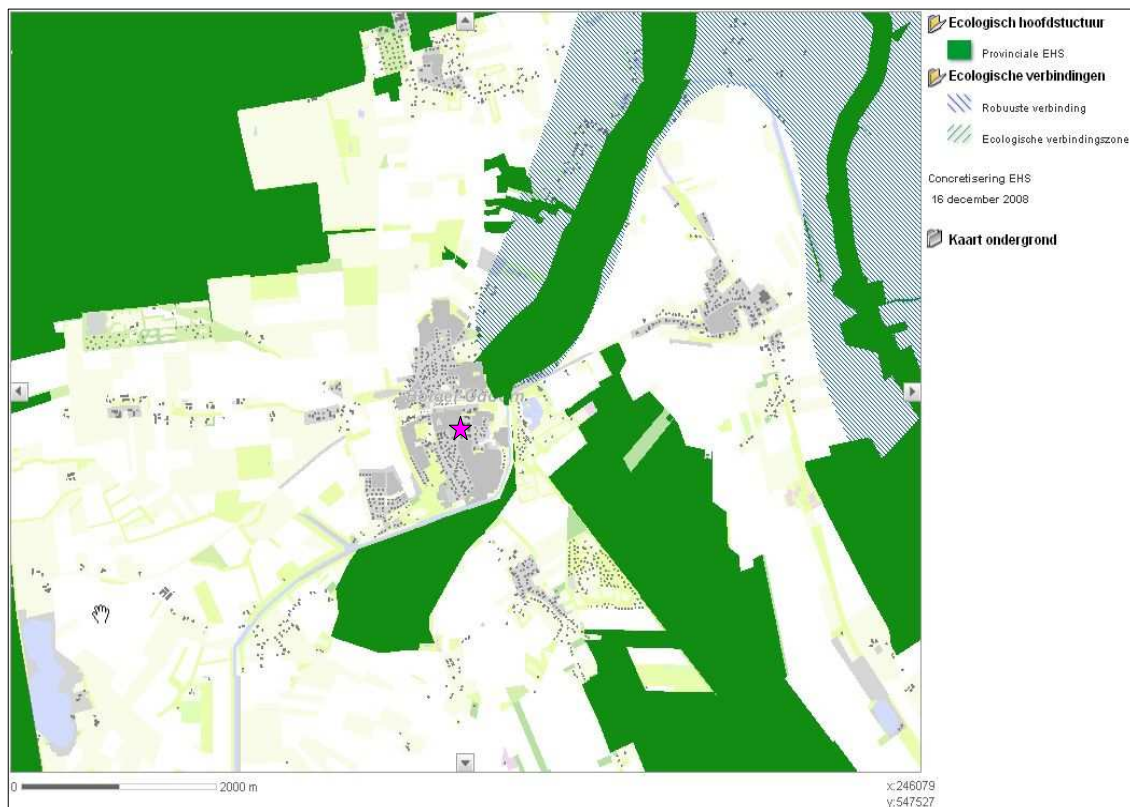
4.1

Beschermde gebieden

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Drouwenerzand, dat op ruim 3,5 km ten noorden van het plangebied ligt.

INVENTARISATIE

In de nabijheid van het plangebied liggen enkele gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), zie figuur 3. Aan de westzijde van het kanaal Buin-Schoonoord en ten zuiden van Borger liggen natte schraal (dotterbloem)graslanden zoals de Bronnegermaden en de Mandelanden. Ook liggen in de omgeving enkele eikenberkenbossen op zand zoals het Drouwenveld ten noordwesten van Borger en het Buinerveld aan de zuidoostzijde van Borger.

Figuur 3. EHS-gebieden nabij het plangebied (roze asterisk) (Bron: www.drenthe.info.nl)

Deze beschermde gebieden zijn onder meer van het plangebied gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Daarbij heeft het plangebied geen ecologische relaties met deze beschermde gebieden.

EFFECTEN Gezien de huidige terreinomstandigheden, de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de beoogde ontwikkelingen, zijn er geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

Ook zal het project op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur waarschijnlijk worden beoordeeld als niet in strijd met het Provinciale Omgevingsverordening en de Ontwerp Omgevingsvisie 2009.

Op beide punten is het aan het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen.

4.2

Soortenonderzoek

BESTAANDE INFORMATIE Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (zie ook tabel B) en de provincie Drenthe. Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels. De verspreidingsgegevens van reptielen en amfibieën zijn afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2007-2008 van Stichting RAVON. Tot slot zijn de websites www.telmee.nl en www.waarneming.nl geraadpleegd. Op deze websites worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Bij de soortenbespreking worden deze alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben.

Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen. De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 17 februari 2010)

Rapportage voor kilometerhok X:249 / Y:549								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						matig	-	1975-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen					1	redelijk	51-100%	1992-2007
Paddestoelen					1	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	1	1		1		slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels			1			slecht	0%	1996-2007
Watervogels						matig	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	goed	0%	1998-2008
Nachtvlinders						redelijk		1980-2008
Libellen					1	redelijk	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Legenda

FF1 = Flora- en faunawet tabel 1 (vrijstelling)

FF23 = Flora- en faunawet tabel 2 + 3 (streng beschermd)

Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)

RL = Rode lijst

Volledigheid:
Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortengroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van rode lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten er ook informatie op detailniveau (ten minste op 100 m nauwkeurig) beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Donker grijsintint: veld is niet van toepassing.

Het veldbezoek is niet in het meest geschikte seizoen uitgevoerd (zie paragraaf 6.1). Gezien de aard van het plangebied kan met behulp van de verkregen indruk, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens van bijna alle soortengroepen toch met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van soorten in het gebied. Van de soortengroep vleermuizen is nog geen compleet beeld ontstaan (zie paragraaf 4.2.2).

VELDWERK

4.2.1

V a a t p l a n t e n

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok in de periode van 1975 tot en met 2007 matig onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. Er zijn geen ontheffingplichtige soorten binnen het kilometerhok waargenomen. Gezien de aard en ligging van het gebied zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. Het veldbezoek geeft in combinatie met deze gegevens een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

INVENTARISATIE	Uit de provinciale gegevens (2004) komt naar voren dat de tabel 1-soorten gewone vogelmelk en grasklokje in het kilometerhok voorkomen. Gezien de huidige inrichting en het gebruik van het plangebied worden deze soorten niet verwacht. Het plangebied is grotendeels bebouwd, dan wel verhard (parkeerplaats, speelterrein). In en rond het plangebied staan soorten als zachte berk, grove den, zwarte els, knotwilg, rode kornoelje, hulst, laurierblad en diverse tuinheesters. Daarnaast zijn een aantal (zeer) oude zomereiken aanwezig, met name langs de Schultestraat.
EFFECT	Gezien het gebruik en inrichting komen er geen beschermde soorten en soorten van de Rode lijst in het plangebied voor. Derhalve treden er als gevolg van de ontwikkelingen geen negatieve effecten op voor deze soortengroep. De aanwezige oudere eiken zullen zoveel mogelijk in de plannen worden ingepast, zodat dit de voedsel-, schuil- en nestgelegenheid van diverse soortengroepen ten goede komt.

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

GEGEVENS	Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok in de periode van 1997 tot en met 2007 slecht onderzocht op zoogdieren. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in de periode van 1985 tot 1994 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Ook is gebruikgemaakt van meer recente en gedetailleerde gegevens van de provincie Drenthe.
INVENTARISATIE	Het Natuurloket geeft in het kilometerhok wat betreft zoogdieren één tabel 1-soort en één tabel 2- en/of tabel 3-soort, tevens soort uit de Habitatrichtlijn. Laatstgenoemde soort betreft zeer waarschijnlijk een vleermuissoort. Dit komt overeen met de provinciale gegevens die in het betreffende kilometerhok de aanwezigheid van foeragerende laatvliegers noemen. De landelijke atlas geeft daarnaast twee andere soorten vleermuizen in het uurhok, namelijk ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Tijdens het veldbezoek is de bebouwing geïnspecteerd op geschiktheid voor vleermuizen. De te slopen bebouwing is in vrij goede staat. Er zijn echter op een aantal plekken rondom het scholencomplex enkele kieren tussen de muren en de trespas afwerkingslijsten aanwezig (zie navolgende linkerfoto). Aanwezige stootvoegen verschaffen daarnaast toegang tot de spouwmuur (zie navolgende rechterfoto). Veel van deze gaten zaten vol met spinnenwebben, wat erop wijst dat vleermuizen er (recent) niet in zijn gekropen. Een gebouw kan echter jaarrond meerdere gebruiksfuncties hebben (kraam-, zomer- en/of winterverblijfplaats), zodat gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger mogelijk op een ander tijdstip in de bebouwing kunnen verblijven. Het plangebied is gezien het grotendeels bebouwde/verharde oppervlak geen hoogwaardig foerageergebied, maar biedt mogelijkheden voor enkele exemplaren gewone dwergvleermuis en laatvlieger om rond het opgaand groen te foe-

rageren. Er zijn in de bomen geen potentieel geschikte holtes en spleten voor boombewonende soorten waargenomen. Een deel hiervan was echter begroeid met klimop, waardoor niet alles goed te is overzien. Het opgaand groen binnen het plangebied maakt geen onderdeel uit van een vliegroute, aangezien het niet in directe verbinding staat met een langere (laan)beplanting. De rij beuken aan de overzijde van de Molenstraat zou wel de functie als vliegroute kunnen hebben gezien de noord-zuidelijke richting. Deze valt echter buiten het plangebied en wordt niet door de ontwikkelingen aangetast.

Aanwezige kieren in de bebouwing

Gaten bieden toegang tot spouwmuur

Het plangebied is voor vleermuizen van beperkte waarde om te foerageren. Na realisatie van de plannen zal het meer geschikt worden als foerageergebied, doordat meer openheid ontstaat. Het aanwezige opgaand groen maakt geen onderdeel uit van een vliegroute. De bebouwing lijkt na inspectie niet optimaal om verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing te bevatten. Dit is echter niet geheel op voorhand uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen en eventuele verblijfplaatsen is derhalve noodzakelijk (zie paragraaf 5.2 onder kopje Vleermuizen).

EFFECTEN

4.2.3

Zoogdieren - overige

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in de periode van 1970 tot 1988 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn verouderd en globaal. Gezien de huidige terreinomstandigheden geven deze echter een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok slecht is onderzocht op zoogdieren. De landelijke zoogdierenatlas geeft in het uurhok 15 soorten, waarvan 10 tabel 1-soorten, één tabel 2-soort en één tabel 3-soort (zie bijlage 1). De overige soorten hebben geen specifieke beschermingsstatus.

INVENTARISATIE

Naast een waarneming van das (tabel 3-soort) op 2 km ten zuiden van Borger, zijn waarnemingen van deze soort voornamelijk bekend in en rond de boswachterijen in de omgeving van Borger (www.telme.nl). Eekhoorn (tabel 2-soort) is in de bebouwde kom van Borger waargenomen (www.telme.nl). Deze

soort kan vanaf het Buinerveld via het opgaand groen een enkele keer foerageren rond de voedselbomen (voornamelijk beuk) in en rond de bebouwde kern. Het plangebied heeft, gezien de ligging te midden van bebouwing en zeer beperkte aanwezigheid van geschikte voedselbomen voor eekhoorn, geen waarde voor deze soort.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor algemene soorten zoals egel, bosmuis, huisspitsmuis en mogelijk gewone bosspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis. Daarbij is bunzing (rode lijstsoort) en mogelijk steenmarter (tabel 2-soort) waargenomen in en rond Borger (www.telmee.nl). Deze marterachtigen zullen het plangebied enkel gebruiken om in te jagen. Het gebrek aan grotere groenstructuren maakt het echter geen hoogwaardig jachtgebied.

Egel

Bosmuis

Huisspitsmuis

EFFECTEN Ten behoeve van de ontwikkelingen zal vegetatie worden verwijderd en de bodem worden vergraven. Hierin zijn mogelijk verblijfplaatsen van enkele tabel 1-soorten aanwezig. Voor deze tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt. Het plangebied heeft zeer beperkte waarde als foerageergebied voor bunzing en steenmarter en zal door de ontwikkelingen tijdelijk ongeschikt zijn. In de toekomstige situatie kunnen deze soorten hier echter weer jagen. Er treden geen negatieve effecten op voor streng beschermde soorten en soorten van de Rode lijst.

4.2.4

Vogels

GEGEVENS Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok in de periode van 1996 tot en met 2007 slecht onderzocht op het voorkomen van broedvogels en matig onderzocht op watervogels. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de landsdekende broedvogelatlas. Deze gegevens zijn verzameld in de periode van 1998 tot en met 2000 en worden op uurhokniveau weergegeven. Deze gegevens zijn niet zeer recent en globaal, maar lijken volledig. Gezien de terreinomstandigheden geven de bekende gegevens, in combinatie met het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

De landelijke atlas geeft in het uurhok 89 soorten vogels, waarvan 20 soorten op de Rode lijst vermeldt staan (zie bijlage 2). Het plangebied heeft, gezien de ligging te midden van bebouwing en het grotendeels bebouwde en verharde oppervlak, geen waarde voor de rode lijstsoorten.

INVENTARISATIE

Enkele algemene vogels van tuin en park kunnen in het opgaand groen en nestkasten tot broeden komen. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de houtsingels vruchten, zaden of insecten eten. Tijdens het veldbezoek is koolmees, roodborst, zanglijster, merel en zwarte kraai in het plangebied waargenomen. Daarnaast zijn twee (oude) merelnesten in de klimop tegen de oostwand van de sporthal aangetroffen, evenals een nest van houtduif in een solitaire boom op de speelplaats aan de oostzijde van het schoolcomplex.

Aangezien vogels onder andere in het opgaand groen tot broeden komen, dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Alle vogels (uitgezonderd exoten) zijn in het broedseizoen beschermd. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Bij de tweede optie zal in elk geval het te verwijderen opgaand groen buiten het broedseizoen moeten zijn verwijderd. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

EFFECTEN

Roodborst

Merel

Zwartekraai

4.2.5

Amfibieën

De verspreidingsgegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe (2004), aanvullend met het Waarnemingenoverzicht 2007-2008 van de Stichting RAVON. Laatstgenoemde geeft de verspreiding van amfibieën in de periode van 1998 tot en met 2008 op basis van uurhokken. De gegevens zijn recent, redelijk volledig, maar vrij globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veld-

GEGEVENS

bezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

In het kilometerhok zijn volgens de provinciale gegevens twee tabel 1-soorten waargenomen, namelijk bruine kikker en gewone pad. Daarnaast geeft het Waarnemingenoverzicht het groenekikkercomplex weer in het uurhok. Hieronder vallen meerkikker (tabel 1-soort) en poelkikker (tabel 3-soort) en een kruising van beide soorten; de bastaardkikker (tabel 1-soort).

Het plangebied heeft, doordat het voor een groot deel uit bebouwing en verharding bestaat, zeer beperkte waarde voor amfibieën. Met uitzondering van het kleine vijvertje in de natuurlijke tuin, is er geen (groot) oppervlaktewater in en in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Dit vijvertje is circa 10 m² groot, 10 cm à 15 cm diep en ten tijde van het veldbezoek behoorlijk dichtbegroeid met vegetatie. Mogelijk komen hierin enkele exemplaren bruine kikker en kleine watersalamander voor.

EFFECTEN

De soorten die mogelijk in het plangebied voorkomen, betreffen algemene soorten waarvoor een vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt. De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op de duurzame instandhouding van deze soorten. Uit het oogpunt van de zorgplicht kunnen exemplaren worden weggevangen en elders worden vrijgelaten.

Bruine kikker

Kleine watersalamander

4.2.6

Reptielen

Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. In en rond het plangebied komen dergelijke biotopen niet voor. Er treden derhalve geen effecten op voor de soortengroep reptielen.

4.2.7

Vissen

In het plangebied of directe omgeving hiervan komt geen groot oppervlaktewater voor. In de kleine vijver zullen gezien de beperkte diepte en dichtbegroei-

de situatie geen vissen voorkomen. Er zullen derhalve geen effecten op deze soortengroep optreden.

4.2.8

Dagvlinders

Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok in de periode van 1998 tot en met 2008 goed is onderzocht op dagvlinders. Voor de verspreiding zijn de provinciale gegevens (2004) gebruikt, welke zijn gebaseerd op 'Dagvlinders in Drenthe' (Dijkstra, 2003). Hierin wordt de verspreiding van dagvlinders in de periode van 1990 tot en met 2001 op kilometerhokniveau weergegeven.

GEGEVENS

Het Natuurloket geeft één rode lijstsoort in het betreffende kilometerhok. De provinciale atlas geeft naast waarnemingen van algemeen voorkomende soorten, drie tabel 3-soorten die tevens op de Rode lijst staan vermeld (zie bijlage 3). Dit zijn heideblauwtje, keizersmantel en rouwmantel. Heideblauwtje heeft een voorkeur voor jonge heidevegetaties met een open structuur. Keizersmantel is een zeldzame onregelmatige zwerver, evenals de rouwmantel die in Nederland niet meer tot voortplanting komt. Gezien het voorkomen en de biotoopvereisten van deze soorten, in combinatie met de ligging en inrichting van het plangebied, heeft het geen waarde voor deze soorten. In de natuurlijke tuin aan zuid- en westzijde van het scholencomplex kunnen wel enkele algemene soorten als dagpauwoog en klein koolwitje voorkomen.

INVENTARISATIE

Dagpauwoog

Klein koolwitje

Er treden geen effecten op voor beschermde soorten en soorten van de Rode lijst.

EFFECTEN

4.2.9

Libellen

Gezien het grotendeels bebouwde en verharde oppervlak, heeft het plangebied een zeer beperkte waarde als foerageer- en voortplantingsbiotoop voor libellen. Mogelijk plant een enkele algemene soort als lantaarntje zich voort in het kleine natuurlijke vijvertje bij het scholencomplex. Er treden geen negatieve effecten op voor beschermde soorten en soorten van de Rode lijst.

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

Binnen en direct rond het plangebied komen, gezien de aanwezige biotopen en het voorkomen in Nederland, geen beschermde overige ongewervelde soorten voor. Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op deze soortengroep optreden.

Conclusie

5

5.1

Gebiedsbescherming

Gezien de huidige terreinomstandigheden, ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de beoogde ontwikkelingen, zijn er geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Ook zal het project op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur waarschijnlijk worden beoordeeld als niet in strijd met het Provinciale Omgevingsverordening en de Ontwerp Omgevingsvisie 2009.

Op beide punten is het aan het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Vleermuizen

Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Aangezien alle vleermuizen in het zwaarste beschermingsregime vallen, is nader onderzoek noodzakelijk. Voor verstoring van zwaar beschermde soorten kan slechts onder bepaalde (stringente) voorwaarden ontheffing worden verleend. De algemene beleidslijn hierbij is dat overtreding van de Flora- en faunawet dient te worden voorkomen. Dit kan door een mitigatieplan op te stellen. In het mitigatieplan worden de werkwijze en eventuele maatregelen beschreven, waardoor de ingreep zodanig wordt gemitigeerd, dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep.

Het nadere onderzoek om de aanwezigheid van verblijfplaatsen uit te sluiten, dan wel aan te tonen, kunnen in verband met de winterslaap pas vanaf medio april (afhankelijk van de weersomstandigheden) doorlopend tot en met oktober worden uitgevoerd.

NADERE INVENTARISATIE

NIET BEDREIGDE WAARDEN

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

- vaatplanten;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Mogelijk broeden er enkele vrij algemeen voorkomende soorten in en rond het plangebied. Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Indien wordt gekozen voor de tweede optie, moet het te verwijderen opgaand groen ruim voor aanvang van het broedseizoen zijn uitgevoerd.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel C. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel C. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

Eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing kunnen op dit moment niet worden uitgesloten. Hoewel nader onderzoek zal moeten uitwijzen of en van welke soorten gebiedsfuncties aanwezig zijn, is het aannemelijk dat eventuele aanwezige verblijfplaatsen middels een mitigatieplan voldoende kunnen worden gemitigeerd. Hiermee is de verdere uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, dan ook niet in het geding. Nader onderzoek en het eventueel op te stellen mitigatieplan dienen voor aanvang van de sloop te worden uitgevoerd.

UITVOERBAARHEID

Algemeen

AANBEVELINGEN

Het bevorderen van mantel- en zoomvegetaties met bloem-, bes- en zaaddragende inheemse soorten is bevorderlijk voor de insecten en vogelbevolking en daarmee voor de stand van andere vogelsoorten, vleermuizen en amfibieën.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 24 februari 2010 door mevrouw ing. M. Oudshoorn bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 8°C en een matige oostzuidoostelijke wind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

- www.borger-odoorn.nl, project kern en kader;
- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens van planten en dieren;
- www.telmee.nl, waarnemingen en verspreidingskaarten van flora en fauna;
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld.

6.3

Gegevens

- Provincie Drenthe (2004): Milieukartering Drenthe, Productgroep Landelijk gebied: gegevens van:
 - planten: Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD);
 - vlinders: Vlinderwerkgroep Drenthe;
 - amfibieën en reptielen: Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe (WARD).

6.4

Literatuur

- Grote Historische Atlas van Nederland 1:50000. 2 Noord-Nederland 1851-1855, Groningen 1990.
- Wolf, J. de (eindred.), Basisrapport biodiversiteit Hardenberg, Hardenberg 2004.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.

- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008, RAVON 34, jaargang 11 (4): blz. 64-80.
- Provincie Drenthe, Amfibieën en Reptielen in Drenthe, Dienst ruimte en groen in samenwerking met de werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe, Assen 1993.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1996.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries en B.J. Hoentjen, Dagvlinders in Drenthe: Voorkomen en verspreiding 1990-2001, Uitgeverij Publique/Vlinderwerkgroep Drenthe, Emmen 2003.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Abbingh, G. en R. Manger, Libellen in Drenthe: Verspreidingsatlas 1995-2003; Libellenwerkgroep Drenthe, Assen 2004.
- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J.

de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.

- Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, Vissenatlas Groningen Drenthe, Uitgeverij Profiel Bedum, 2008.
- De Zwarte Hond, Een nieuwe brink - schetsontwerp voor MFA Borger, 26 oktober 2009.

B i j l a g e n

1. Overige zoogdieren
2. Broedvogels
3. Dagvlinders
3. Codes Rode lijst
4. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Overige zoogdieren in het uurhok 17-16 in en rond het plangebied (landelijke atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Bosmuis	x		Tabel 1
Bruine rat	x		
Das	+		Tabel 3 (bijlage 1)
Eekhoorn	x		Tabel 2
Egel	x		Tabel 1
Haas	x		Tabel 1
Huismuis	x		
Konijn	x		Tabel 1
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Ree	x		Tabel 1
Rosse woelmuis	#		Tabel 1
Veldmuis	x		Tabel 1
Vos	x		Tabel 1
Wezel	x		Tabel 1

Bijlage 2. Broedvogels in het uurhok 17-16 in en rond het plangebied (landelijke atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Appelvink	w		Vogels
Boerenwaluw	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	w		Vogels
Boomklever	w		Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Boomleeuwerik	w		Vogels
Boompieper	w/z		Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Fluiter	m		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Geelgors	w		Vogels
Gekraagde Roodstaart	w		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	w		Vogels
Goudhaantje	w/z		Vogels
Goudvink	w		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Gauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groene Specht	m	KW	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Grote Lijster	w/z		Vogels
Grutto	z	GE	Vogels
Havik	z		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Houtsnip	m		Vogels
Huismus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	z	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kerkuil	z	KW	Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Bonte Specht	w		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kleine Plevier	z		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Kruisbek	m		Vogels
Kuifeend	z		Vogels
Kuifmees	w/z		Vogels
Kwartel	w		Vogels
Kwartelkoning	m	KW	Vogels
Matkop	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Nijlgans	z		
Oeverzwaluw	z		Vogels
Paapje	m	BE	Vogels
Patrijs	z	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Ransuil	z	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roek	z		Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Roodborsttapuit	z		Vogels
Scholekster	w/z		Vogels
Soepeend	w/z		
Sperwer	m		Vogels
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Staartmees	w/z		Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenvalk	z		Vogels
Tuinfluiters	w/z		Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Vuurgoudhaantje	w		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertortel	w	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Mees	w/z		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwarte Specht	w		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk
w = waarschijnlijk
z = zeker

Bijlage 3. Dagvlinders in kilometerhok 249-549 in en rond het plangebied (Provincie Drenthe, 2004)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Atalanta	x		
Boomblauwtje	x		
Bruin zandoogje	x		
Citroenvlinder	x		
Dagpauwoog	x		
Distelvlinder	x		
Geelsprietdikkopje	x		
Gehakkelde aurelia	x		
Groot koolwitje	x		
Heideblauwtje	x	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Keizersmantel	x	VN	Tabel 3 (bijlage 1)
Klein geaderd witje	x		
Klein koolwitje	x		
Kleine vos	x		
Kleine vuurvlinder	x		
Koevinkje	x		
Landkaartje	x		
Oranje zandoogje	x		
Oranjetipje	x		
Rouwmantel	x	VN	Tabel 3 (bijlage 1)
Zwartsprietdikkopje	x		

Bijlage 4. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 5. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig

gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Colofon

Opdrachtgever
Lefier Zuidoost Drenthe

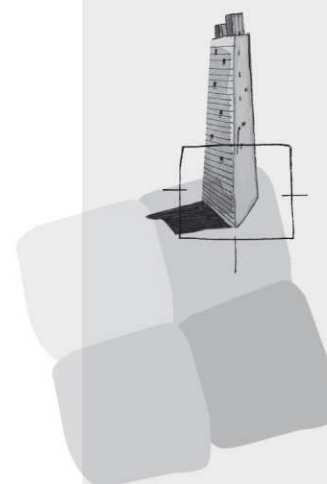
Contactpersoon
De heer D. Miedema

Rapport
Mevrouw ing. M. Oudshoorn
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer ir. J.A. Haarsma
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
030.45.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort